

Täysistunto

Tiistai 16.11.2021 klo 14.01—20.21

13. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamisesta ja eduskunnan työjärjestyksen 15 §:n kumoamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 3/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässäkin enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myöskin päiväjärjestyksen 14. asiasta, joka esitellään samassa yhteydessä. — Keskusteluun, edustaja Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.03 **Pauli Kiuru kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamista ja eduskunnan työjärjestyksen 15 §:n kumoamista. Lakialoitteessa ehdotetaan, että Eduskunnan kirjastosta annettu laki kumotaan. Lakialoitteen ovat lisäksi allekirjoittaneet kaikki neljä muuta kirjaston hallituksen kansanedustajajäsentä.

Muutosehdotusten taustalla on puhemiehen asettaman työryhmän selvitys. Toimeksiantona oli selvittää eduskuntaviestinnän, tietopalvelutoiminnan sekä kirjasto- ja arkistotoiminnan organisoinnin kehittämistä.

Kansliatoimikunta hyväksyi 17. kesäkuuta 2021 työryhmän esityksen kanslian organisaation uudelleenjärjestämisestä. Tavoitteena on vähentää päällekkäisyyksiä, sujuvoittaa tiedonkulkua ja johtamista sekä saada osaaminen täysimääräisemmin käyttöön. Jatkossa tieto- ja viestintäosastoon kuuluisivat viestintäyksikkö sekä tietotukiyksikkö. Eduskunnan kirjasto olisi tietotukiyksikössä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan kirjaston nykyinen normiohjaus on raskaan byrokraattista. Nykyisessä tilanteessa Eduskunnan kirjastosta säädetään eduskunnan kanslian ohjesäännöllä, eduskunnan työjärjestyksellä, Eduskunnan kirjastosta annetulla lailla sekä Eduskunnan kirjaston ohjesäännöllä. Jatkossa Eduskunnan kirjaston sääntely olisi keskitetty ainoastaan eduskunnan kanslian ohjesääntöön.

Kirjaston kertomus esitellään vielä nykyisin vuosittain täysistunnolle, ja se lähetetään sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Valmis mietintö palaa myöhemmin salikäsittelyyn. Yhteys Eduskunnan kirjaston ja eduskunnan välillä on tärkeä, mutta nykyinen, edellä kuvattu käsittelytapa on raskas ja lisäarvoltaan rajallinen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että jatkossa uuden organisaatiomallin yhden osaston yksi palvelukokonaisuus antaisi eduskunnalle kertomuksen, joka käsiteltäisiin valtiopäiväasiana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

Arvoisa puhemies! Eduskunnan kirjaston hallitus antoi maaliskuussa 2021 lausunnon suunnitellusta organisaatiomuutoksesta. Kannatimme yksimielisesti joustavampaa ja nykyistä toimintaympäristöä paremmin palvelevaa mallia. Kirjaston hallitus korosti lausunnossaan, että ensi vuonna 150 vuotta täyttävän Eduskunnan kirjaston nimi säilyisi muuttumattomana myös jatkossa. Lisäksi pidimme tärkeänä, että Eduskunnan kirjasto on myös jatkossa kaikille avoin oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa välittävä keskuskirjasto. Nämä toiveet on huomioitu tänään käsiteltävissä esityksissä.

Yhteys eduskunnan ja Eduskunnan kirjaston välillä säilyy. Kirjaston toiminnasta on jatkossa mahdollista keskustella täysistunnossa esimerkiksi käsiteltäessä vuosittain annettavaa eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomusta eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, kirjanpidosta sekä hallinnosta. Eduskunnan kirjaston on syytä myös jatkossa pitää tiivistä yhteyttä asiakaskuntaan järjestämällä tapaamisia ja asiakastilaisuuksia eri käyttäjäryhmien kanssa. Kirjaston hallitus asiantuntijajäsenineen ei enää jatkossa ole käytettävissä olettaen, että laki Eduskunnan kirjastosta kumotaan esityksen mukaisesti 1.1.2022 alkaen ja kirjaston hallitus toimielimenä poistuu.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Yleisin epäonnistumisen syy on kyvyttömyys ja haluttomuus sopeutua muuttuneisiin olosuhteisiin. Kun ympäristövaatimukset ja viestintäkenttä muuttuvat, on myös organisoinnin muututtava. Siksi olemme tänään keskustelemassa näistä esityksistä. Esitykset ovat huolella valmisteltuja ja perusteltuja. Organisaation kehittäminen, osaamisen parempi hyödyntäminen sekä johtamisen selkeyttäminen ovat yleisen edun mukaisia muutoksia. Ehdotuksilla ei ole henkilöstövaikutuksia. Ehdotuksilla ei ole myöskään merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia. Eduskunnan kirjaston hallituksen puheenjohtajan kuukausikorvaus 463 euroa poistuu 1.1.2022 alkaen. Oma palkkioni siis pienenee. Toivon esitykselle tukea.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru. — Edustaja Aittakumpu, edustaja Aittakumpu on poissa. — Edustaja Risikko.

16.08 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kysymyksessä organisaation muutos ja nimenomaan sen keventäminen. Tässä kirjaston hallituksen puheenjohtajan esittelemässä lakialoitteessa on kyllä todellakin otettu huomioon organisaation ja yleisen toimintaympäristön muutos. Onhan tämä harvinaista, että hallitus itse lopettaa itsensä, mutta siitä kyllä täysi kunnia hallitukselle.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtajana käytän tämän puheenvuoron: nimittäin kirjaston hallituksen ja yleensä kirjaston kertomushan on tullut aina tuonne sivistysvaliokuntaan, ja siitähän on valtavan mukava kuulla, koska tämä on maailman parhaimpia kirjastoja. Voi sanoa, että yksi maailman parhaimmista kirjastoista on eduskunnassa, ja miten ystävällistä palvelua ja asiantuntevaa ja ammattitaitoista siellä on — niin kuin kaikissa kirjastoissa, mutta tietysti nyt puhun tällä kertaa tästä eduskunnan kirjastosta. On ollut hienoa tietysti, että siinä on luotu tällainen organisaatio, ja että työjärjestyksessä ja kaikissa, mihin edustaja Kiuru tässä viittasi, on mainittu kirjasto. Kirjaston arvohan ei millään lailla häviä siitä, että siinä nyt organisaatio muuttuu ja voi sanoa, että madaltuu hallinto. Hallinto ja tällaiset hallinnon portaat madaltuvat, arvo ei missään nimessä laske. Meillä on mahdollisuus kirjaston toiminnasta keskustella, aivan niin kuin edustaja Kiuru tuossa totesi, myöskin tarkastuskertomusten ja muitten kohdalla täällä eduskunnassa, ja totta kai me pystymme esimerkiksi kansliatoimikunnassa keskustelemaan kirjastosta, jos me niin haluamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

Mielestäni tämä, että hallituksen puheenjohtaja Kiuru tuo tällaisen esityksen tänne, on kannatettavaa ja todellakin voi sanoa, että harvinaista, että puheenjohtaja itse esittelee tällaisen, että oma tehtävä poistuu.

Vielä totean sen, että tämä kaiken kaikkiaan on kannatettava muutos, ja me käsittelemme tämän tuolla valiokunnassa todella sillä arvokkuudella, mitä tälle pitääkin antaa, ja uskon, että se kannatus sieltä kyllä tulee kaikilta puolueilta ja kaikilta ryhmiltä. On erittäin kannatettavaa madaltaa hallintoa, vähentää työtä ja silti pitää meidän kirjasto korkeassa kurssissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen.

16.10 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Vähän ristiriitaisin tuntein tämän esityksen otin vastaan, mutta olen kyllä edustaja Risikon kanssa samaa mieltä, että ei-hän tämä kirjasto tässä mihinkään häviä, vaan hallintoa ja byrokratiaa kevennetään. Ja kun tämä on kokonaisuus, jossa tätä eduskunnan kokonaisuutta on läpikäyty, niin esitys on hyvä ja kannatettava. Kun myös kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru tämän lakialoitteen on valmistellut ja sen on allekirjoittanut koko nykyinen kirjaston hallitus, niin on nähtävä, että tämä on tällainen laajaa yhteisymmärrystä keräävä esitys.

Olen lukuisia kertoja tässä istunnossa pitänyt esillä tätä muistitietotyötä. Muistitietoarkisto on minun mielestäni perinteisen kirjaston rinnalla yksi hienoimmista jutuista, mitä eduskunnan kirjasto on ylläpitänyt. Siellä on veteraanikansanedustajien haastattelut, ja näiden salikeskustelujen myötä muuten on lähtenyt liikkeelle sekin, että näitä edelleen kansanedustajan tehtävissä olevia pitkän linjan vaikuttajia, kuten edustaja Kanervaa, on voitu sinne haastatella. Se tietysti oli äärimmäisen työllistävä kokonaisuus, kun puhutaan kohta jo 50 vuoden kansanedustajan urasta Kanervan kohdalla, mutta on hyvä, että tätä työtä on tehty.

Nyt kysyisin kirjaston hallituksen puheenjohtaja Kiurulta, jatkuuko tämä muistitietoarkistotyö, veteraanikansanedustajien haastattelutyö? Siellä myös on haastateltu pitkäaikaisia eduskunnan virkamiehiä, ainakin entinen pääsihteeri Tiitinen on haastateltu, ja joskus itse nostin esille, että olisi mielenkiintoista myös postin Marja ja oven Reiskakin tähän kokonaisuuteen saada — varmasti paljon sellaista historiatietoa olisi kerrottavana, mikä voisi tätä arkistoa ja tulevaisuuden tutkijoitakin kiinnostaa. Mutta kysyn kirjaston hallituksen puheenjohtaja Kiurulta, että jatkuuhan tämä ja onhan myös koronavuoden tai -vuosien aikana pystytty tätä muistitietotyötä jatkamaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru, olkaa hyvä.

16.13 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kysyi tästä muistitietoarkistosta. Se on uusi nimi. Aikaisemmin nimi oli Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto, mutta se muutettiin sitten Eduskunnan muistitietoarkistoksi juuri sen takia, että siihen voidaan ottaa sitten muitakin eduskuntatyöhön merkittävästi vaikuttaneita persoonia, jotka ovat näkyvällä tavalla täällä toimineet.

Kaikki se työ, mitä eduskunnan kirjasto tekee tällä hetkellä, tulee jatkumaan myös jatkossa. Ainoastaan se organisointimalli muuttuu. Asiakkaisiin päin muutoksia ei näy, aina-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

kaan huonompaan suuntaan. Nimi säilyy, kirjasto säilyy avoimena kaikille kansalaisille, kaikille eduskunnassa työtä tekeville, toimittajille, virkamiehille, opiskelijoille ja kaikille, jotka ylipäätään kirjaston palveluita haluavat käyttää. Tämä muistitietoarkiston työ on jatkunut korona-aikana ja tulee jatkumaan myös jatkossa.

Eli kevennämme hallintoa ja byrokratiaa, virtaviivaistamme johtamista ja pyrimme saamaan kaiken sen osaamisen paremmin käyttöön, mitä on henkilökunnalla runsaasti olemassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.